

***“Голодний рік, як чорна
птаха, над краєм
змореним літав...”***

(до Дня пам'яті жертв Голодомору)

Голодомор — це геноцид української нації, вчинений в 1932–1933 роках. Упродовж десятиліть масове вбивство людей штучним голодом не лише навмисно замовчувалося радянською владою, а й взагалі заборонялося про нього згадувати.

Однак голодомор не зламав український народ. Попри жахіття пережитого геноциду, нескорені голодом українці, у наступні десятиліття боролися за державність, робили важливі наукові відкриття, творили шедеври мистецтва, адже український народ незнищений.

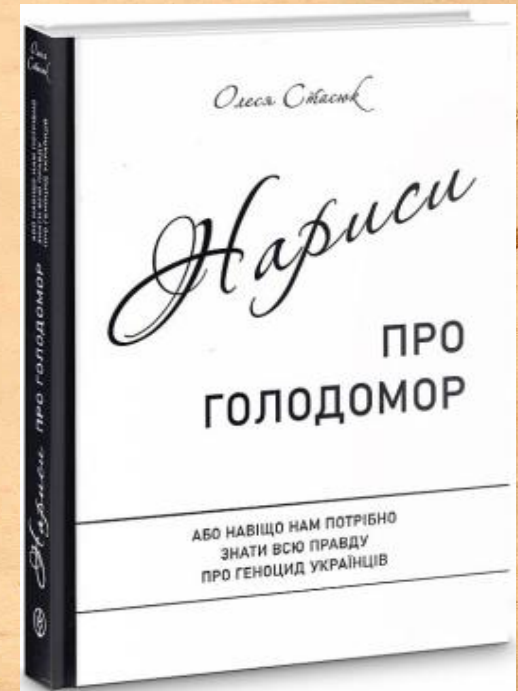

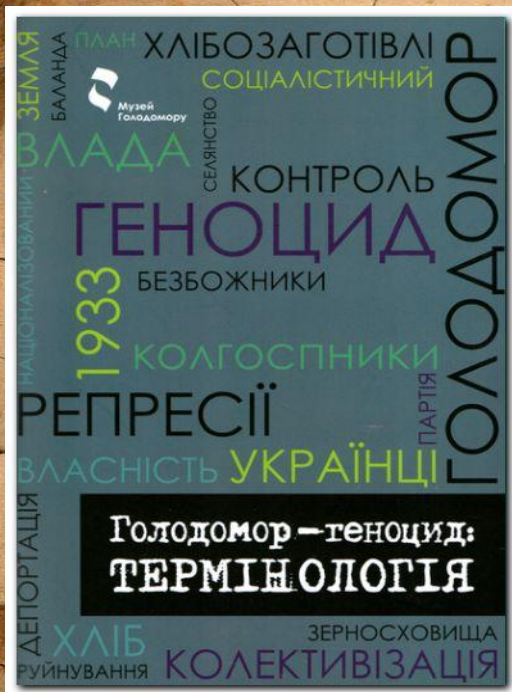

1933: "І чого ви ще живі ?" [Текст] / НАН України, Ін-т історії України ; упоряд. Тетяна Боряк. – Київ : Кліо, 2016. – 719, [1] с. – с. 687-692 та в підрядкових прим. – Іменний покажч.: с. 693-694. – Географічний покажч.: с. 695-719.

Стасюк О. О.

Нариси про Голодомор [Текст] : або навіщо нам потрібно знати всю правду про геноцид українців. – Київ : Вид-во Марка Мельника, 2019. – 215, [1] с., [8] вкл. арк. кольор. фотоіл. – с. 206-215 та в підрядк. прим.

Голодомор-геноцид: термінологія / Нац. музей Голодомору-геноциду, Ін-т дослідж. Голодомору / авт. кол. : В. Марочко, С. Старовойт [та ін.]. – Київ : Майстер книг, 2019. – 64 с.

Енциклопедія голодомору 1932-1933 років в Україні [Текст] / М-во культури України, Національний музей "Меморіал жертв Голодомору", Асоціація дослідників голодоморів в Україні ; [вступ. слово Є. Нищука ; передмова. авт. текст В. Марочка]. – Дрогобич : Коло, 2018. – 575, [1] с.

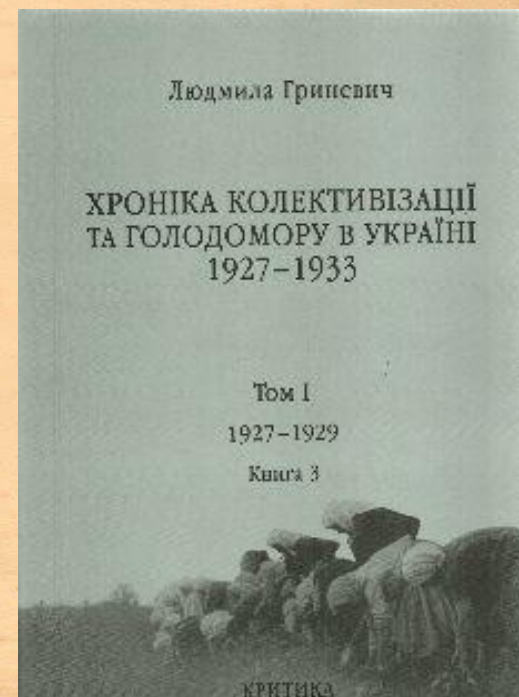

Сергійчук В.

Голодомор 1932-1933 років як геноцид українства [Текст]. – [Вид. 4-те, допов.]. – Вишгород : Сергійчук М. І., 2016. – 319, [1] с. : іл. – в підрядкових прим. – Іменний покажч.: с. 309-318.

Хроніка колективізації та Голодомору в Україні 1927-1933 [Текст] = Hrynevych L. A Chronicle of Collectivization and the Holodomor in Ukraine 1927-1933 : [в 4 т., 7 кн.]. Т. 1, кн 3. : Початок надзвичайних заходів. Голод 1928-1929 років. – Київ : Критика, 2012. – 263, [1] с. : іл., табл. – Бібліогр.: с. 165-260.

Гриневич Л. В.

Хроніка колективізації та Голодомору в Україні 1927-1933 [Текст] = Hrynevych L. A Chronicle of Collectivization and the Holodomor in Ukraine 1927-1933 : [в 4 т., 7 кн.]. Т. 1, кн. 2 : Початок надзвичайних заходів. Голод 1928-1929 років. – . – Київ : Критика, 2012. – 677, [2] с. : іл., мапи.

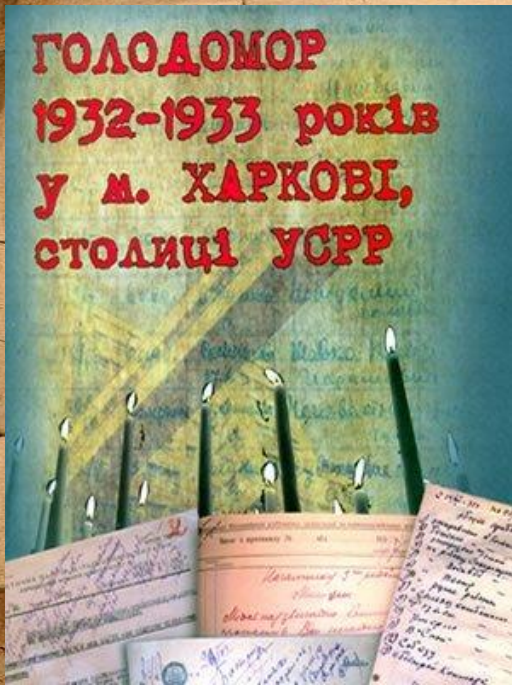
Гриневич Л. В.

Хроніка колективізації та Голодомору в Україні 1927-1933 [Текст] = Hrynevych L. A Chronicle of Collectivization and the Holodomor in Ukraine 1927-1933 : [в 4 т., 6 кн.]. Т. 1, кн. 1 : Початок надзвичайних заходів. Голод 1928-1929 років. – Київ : Критика, 2008. – 550, [2] с. : іл., мапи. – в тексті.

Це був найстрашніший
голодомор ХХ століття,
справжня національна
катастрофа – геноцид
українського народу.
Жертвами голодомору 32-33
років стали від 3,5 до 10
мільйонів осіб.

Голодомор 1932-1933 років у м. Харкові, столиці УСРР [Текст] : [збірник архівних документів] / Український ін-т національної пам'яті, Держ. архів Харківської обл. ; [редкол.: В. В. Калініченко, В. Ф. Верстюк, Л. М. Момот [та ін.] ; упоряд.: О. С. Гнезділо, Н. В. Лапчинська, І. В. Шуйський, О. В. Сафонова]. - Харків : Оригінал, 2009. - 317, [3] с. : іл., табл. - Бібліогр.: в тексті

Голодомор 1932-1933 років в Україні: причини, демографічні наслідки, правова оцінка [Текст] : матеріали міжнарод. наук. конф., м. Київ, 25-26 вересня 2008 р. / Український ін-т нац. пам'яті. - К. : Києво-Могилянська академія, 2009. - 447 с.

НАЦІОНАЛЬНА
**КНИГА
ПАМ'ЯТІ**
ЖЕРТВ
ГОЛОДОМОРУ
**1932
1933**
РОКІВ
В УКРАЇНІ

Національна книга пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 років в Україні [Текст] / авт. кол. : І. Юхновський, В. Верстюк, В. Борисенко [та ін.] ; [вст. стаття В. А. Ющенко ; [Український інститут національної пам'яті]. - Київ : Видавництво ім. Олени Теліги, 2008. - 949, [3] с. : іл. - Бібліогр. в підрядкових прим.

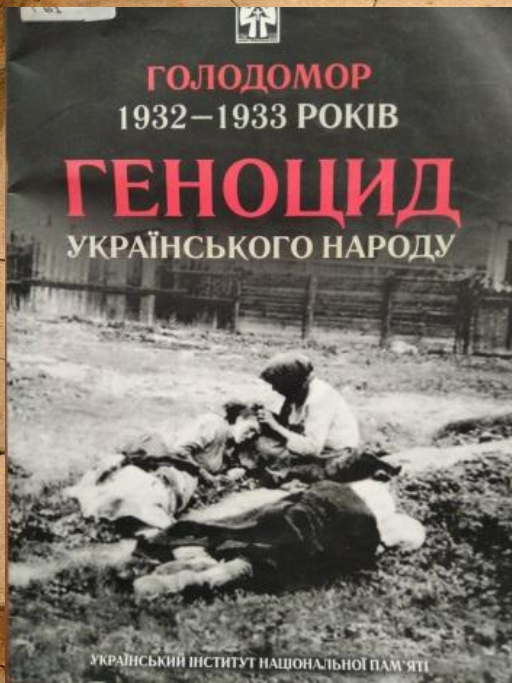
Символи пам'яті [Образотворчий матеріал] : каталог міжрегіональної плакатної акції пам'яті жертв Голодомору 1932-1933 рр. / дизайн та верстка Ілля Гладько ; Черкаський державний бізнес-коледж, Черкаський держ. технологічний ун-т, Черкаський НУ ім. Б. Хмельницького, Харківська державна академія дизайну і мистецтв. - Черкаси : [Чабаненко Ю.А.], 2008. - 39, [1] с.

Головною причиною голодомору 1932—1933 рр. була цілеспрямована злочинна політика більшовицького керівництва. Адже сам Сталін визнавав, що загальний урожай зерна в 1932 р. перевищував урожай 1931 р. Інакше кажучи, харчів не бракувало. Проте держава цілеспрямовано конфісковувала більшу їх частину, в т. ч. зерно, яке призначалося для насіннєвого, страхового і фуражного фондів, ігноруючи заклики і попередження українських представників з місць. Це прирєкло мільйони людей на смерть від голоду, який неможливо назвати інакше, як штучний. Спроби протидіяти насильству жорстоко придушувалися.

Голодомор 1932-1933 років - геноцид українського народу [Текст] : [виставка] / [авт. виставки В. Верстюк, І. Юхновський]; Український інститут національної пам'яті. - Київ : Видавництво імені Олени Теліги, 2008. - 48 с.

Великий голод в Україні 1932- 1933 років [Текст] : у 4 т. Т.1 : Свідчення очевидців для Комісії Конгресу США / Інститут історії України НАН України ; [упоряд.- виконавчий директор Комісії Конгресу США Джеймс Мейс]. - Київ : Києво-Могилянська академія, 2008. - 838, [2] с. - 75-м роковинам скорботи і пам'яті присвячується.

Великий голод в Україні 1932- 1933 років [Текст] : у 4 т. Т.2 : Свідчення очевидців для Комісії Конгресу США / Інститут історії України НАН України ; [упоряд.- виконавчий директор Комісії Конгресу США Джеймс Мейс]. - Київ : Києво-Могилянська академія, 2008. - 814, [2] с. - 75-м роковинам скорботи і пам'яті присвячується

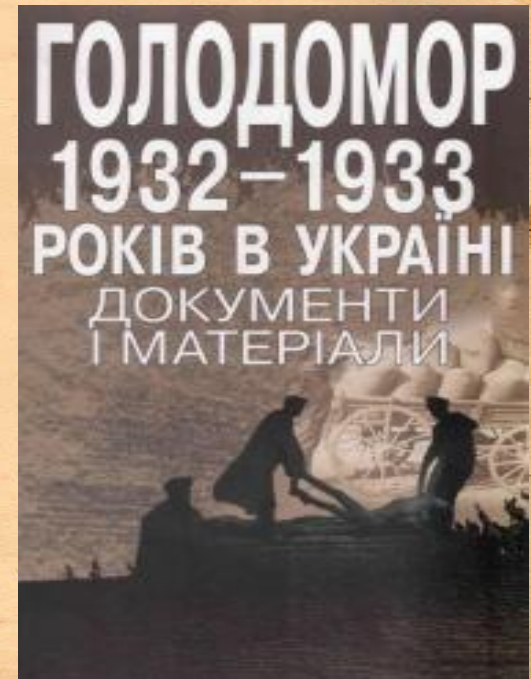
Великий голод в Україні 1932- 1933 років [Текст] : у 4 т. Т.3 : Свідчення очевидців для Комісії Конгресу США / Інститут історії України НАН України ; [упоряд.- виконавчий директор Комісії Конгресу США Джеймс Мейс]. - Київ : Києво-Могилянська академія, 2008. - 781, [3] с. - 75-м роковинам скорботи і пам'яті присвячується

Великий голод в Україні 1932- 1933 років [Текст] : у 4 т. Т.4 : Звіт Конгресово-президентської Комісії США з дослідження Великого голоду 1932 -1933 рр. в Україні / Інститут історії України НАН України ; [упоряд.-виконавчий директор Комісії Конгресу США Джеймс Мейс]. - Київ : Києво-Могилянська академія, 2008. - 622, [2] с. - 75-м роковинам скорботи і пам'яті присвячується

Голодомор 1932-1933 років в Україні [Текст] : документи і матеріали. [Т. 2] / НАН України, Ін-т історії України, Міжнародний благодійний Фонд "Україна 3000" ; упоряд. Р. Я. Пиріг ; [редкол.: В. А. Смолій, Г. В. Боряк, С. В. Кульчицький]. - Київ : Києво-Могилянська академія, 2007. - 1125, [3] с., [7] арк. іл. : фотоіл, табл. - Бібліогр. в тексті. - до 75-річчя голодомору в Україні

Особливо болісно лихо відобразилося на дітях: у багатьох селах після голоду закривалися школи — їх більше нікому було відвідувати. Тим самим підривалася етнічна основа становлення української нації — село, знищувався прошарок, від якого залежали процвітання суспільства, здатність його до розвитку.

Голодомор 1932-1933 на Черкащині [Текст] : книга пам'яті в документах та спогадах / Черкаська ОДА ; [редкол.: О. В. Черевко, Т. А. Клименко, П. І. Гаман [та ін.] ; [упоряд.: П. М. Жук, В. І. Захарченко, Т. С. Калиновська [та ін.]. - Черкаси : [Чабаненко Ю.], 2007. - 483, [1] с. : фотоіл, табл. - Бібліогр.: с. 473-482 та в тексті.

Сергійчук В.

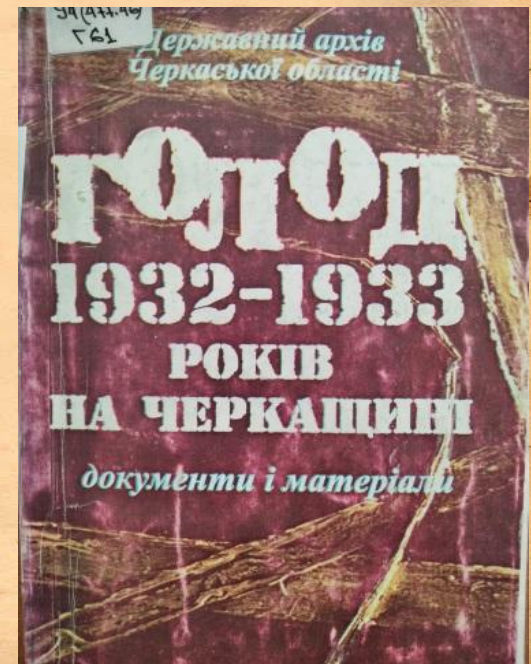
Як нас морили голодом [Текст] / Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Центр українознавства. – [Вид. 3-тє, допов.]. – Київ : Сергійчук М. І., 2006. – 389, [3] с. : іл.

Український голокост 1932-1933 [Текст] : [спогади] : свідчення тих, хто вижив : у 3 т. Т. 2. / Нац. ун-т "Києво-Могилянська академія", Ін-т української археографії та джерелознавства імені М. Грушевського НАН України [та ін.] ; за ред. Ю. Мицика ; [упоряд.: Ю. Мицик, А. Бойко, С. Таранець]. - Київ : Києво-Могилянська академія, 2004. - 441, [3] с. - Бібліогр.: в приміт.: с. 14-15. - Пам'яті жертв Голодомору 1932-1933

Голод 1932- 1933 років на Черкащині [Текст] : документи і матеріали / Державний архів Черкаської області ; автори-упоряд.: Т. А. Клименко, С. І. Кононенко, С. І. Кривенко. - Черкаси : [б. в.], 2002. - 220, [2] с. : іл., табл. - Бібліогр.: с. 184-197.

Сергійчук В.
Як нас морили голодом [Текст] /
Київський національний університет імені
Тараса Шевченка, Центр українознавства.
– [Вид. 3-тє, допов.]. – Київ : Сергійчук М.
І., 2006. – 389, [3] с. : іл.

НЕ ЗАБУВАЙМО...

*Не забуваймо тих, кого уже нема,
Вшануймо їх хвилиною мовчання...
Голодомор – сторінка із минулого
життя,
Розкрита рана, що несе повчання.
Не забуваймо тих, хто воскресав
Своєю смертю дух до перемоги.
Тих, хто на карті світу витерти
не дав,
Твою країну. Пам'ятай, народе!!!
Не забуваймо тих, хто в
молитвах
В останні дні просив для тебе
волі,
Хто віддавав засохлий свій
шматок
Тому, хто міг змінити наші долі...*

Оксана Лободяк

ГОЛОДОМОР

1932-1933 рр

ПАМ'ЯТАЄМО

